

Винниченко Павло Іванович

студент 1 курсу ОС «магістр» факультету фінансів та обліку, ТНЕУ
Науковий керівник – к.е.н., доцент Карпишин Н. І.

МІСЦЕВІ БЮДЖЕТИ ТА ЇХ РОЛЬ У ФІНАНСУВАННІ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

Як економічна категорія, бюджет відображає грошові відносини з приводу утворення, розподілу і використання централізованих і децентралізованих фондів грошових коштів [1, С. 99].

Місцеві бюджети – це збалансовані розрахунки доходів і витрат, які мобілізуються і витрачаються на відповідній території [2, С.181]. Це економічна категорія, яка виражає сферу економічних відносин суспільства, пов'язаних із формуванням, розподілом і використанням централізованих грошових коштів, що знаходяться у розпорядженні місцевих органів влади і призначені для соціально-економічного розвитку певних регіонів країни [3, С. 113].

Науковець В. Кравченко характеризує місцевий бюджет у трьох аспектах.

По-перше, це правовий акт, згідно з яким виконавчі органи влади отримують легітимне право на розпорядження певними фондами грошових ресурсів.

По-друге, це план (кошторис) видатків і доходів відповідного місцевого органу влади чи самоврядування.

По-третє, це економічна категорія [4, С. 119].

Місцеві бюджети є одним з основних джерел фінансування освіти в країні. Іншими джерелами фінансування освіти є кошти державного бюджету; кошти юридичних і фізичних осіб, громадських організацій, фондів; спонсорські та добродійні внески і пожертвування. Кошти, які органи місцевого самоврядування витрачають на освіту, більше ніж в 3 рази перевищують фінансування з державного бюджету [5, с. 69].

Як видно з даних табл. 1, в 2018 році на освіту з державного бюджету було витрачено 44324,3 млн. грн., а з місцевих бюджетів – 165707,9 млн. грн., тобто майже у 3,8 рази більше.

Бюджетне фінансування освіти в Україні*

Роки	Зведений бюджет, млн. грн.	Державний бюджет		Місцеві бюджети	
		обсяги видатків, млн. грн.	частка у видатках зведеного бюджету, %	обсяги видатків, млн. грн.	частка у видатках зведеного бюджету, %
2005	26801,8	9932,8	37,1	16869,0	62,9
2006	28743,4	10438,6	36,3	18304,8	63,7
2007	44333,6	15149,7	34,2	29183,9	65,8
2008	60959,4	21554,3	35,4	39405,1	64,6
2009	66773,6	23925,7	35,8	42847,9	64,2
2010	79826,0	28807,5	36,1	51018,5	63,9
2011	86253,6	27232,7	31,6	59020,9	68,4
2012	101560,9	30243,2	29,8	71317,7	70,2
2013	105538,7	30943,1	29,3	74595,6	70,7
2014	100109,5	28677,9	28,6	71431,7	71,4
2015	114193,5	30185,7	26,4	84007,8	73,6
2016	129435,1	34825,4	26,9	94609,7	73,1
2017	177915,8	41297,3	23,2	136618,5	76,8
2018	210032,3	44324,3	21,0	165707,9	78,9

*Складено автором на основі [6; 7]

Загалом, за 2015-2018 рр. помітні суттєві зміни як у розмірах так і в структурі бюджетного фінансування освіти. Спостерігається динаміка зростання видатків зведеного бюджету на освіту з 26801,8 млн. грн. до 210032,3 млн. грн., тобто ріст майже у 8 разів. Причому видатки місцевих бюджетів на освіту за цей період зростали швидшими темпами ніж державного бюджету, а саме, кошти місцевих бюджетів на фінансування освіти зросли у 9,8 разів, а державного бюджету - у 4,4 рази. Змінились також показники частки у видатках зведеного бюджету на освіту – 21% становили кошти державного і майже 79% - місцевих. Отже, аналіз підтверджує, що основну роль у бюджетному фінансуванні освіти в Україні відіграють місцеві бюджети.

Література:

1. Кульчицький І. М. Місцеві бюджети і механізм їх формування. Фінанси України. 2001. № 9. С.98-104.
2. Василик О. Д. Теорія фінансів. К.: НІОС, 2000. 416 с.

3. Деркач М. І., Гордєєва Л. П. Бюджет і бюджетний процес в Україні, Дніпропетровськ: Пороги, 1995. – 256 с.
4. Кравченко В. І. Місцеві фінанси України: Знання, 1999. – 487 с.
5. Усик В. Тенденції фінансового забезпечення сфери освіти України: основа для формування фінансових правил уряду. Світ фінансів. 4(57)/2018. С.64-74.
6. Малишко В. В., Макарчук І. М. Фінансування освіти в Україні. Фінанси, грошовий обіг, кредит. Економічний вісник університету. 2018. № 38. С. 132-147.
7. Звіти про виконання місцевих бюджетів Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя за 2017-2018 рр. URL: <https://www.treasury.gov.ua/ua/file-storage/vikonannya-derzhavnogo-byudzhetu>

Вовк Олександр Олександрович

студент 2 курсу ОС «магістр» ННІОТ, ТНЕУ

Науковий керівник – к.е.н., доцент кафедри Малиняк Б. С.

НАПРЯМКИ УДОСКОНАЛЕННЯ ВИКОНАННЯ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ ЗА ВИДАТКАМИ

Результативність видатків державного бюджету значною мірою залежить від механізму його касового виконання. Радикальна трансформація соціально-економічної системи України зумовила потребу в бюджетній реформі, що, зокрема, передбачатиме вдосконалення виконання бюджету. Такі положення було відображено в оновленій редакції Бюджетного кодексу України, що покликаний забезпечувати основоположні підвалини стабільного розвитку як системи державних фінансів зокрема, так і економіки взагалі. Реалізація нових вимог бюджетного законодавства передбачає проведення додаткових досліджень теоретичних положень бюджетних відносин, узагальнення й оцінку тенденцій їх розвитку, внесення відповідних уточнень у трактування понятійного термінологічного апарату.

Якість управління державними фінансами безпосередньо залежить від системи касового виконання бюджету. Зважаючи на те, що в Україні застосовують казначейську форму обслуговування бюджету, відповідними повноваженнями наділена Державна казначейська служба України. Втім місія цього важливого державного органу залишається не